

me·mo² (het)

1 *briefpapier op klein formaat, voor korte aantekeningen*

2 *(memo's; memootje) korte nota of mededeling*

Artikel: Aanpak van de Projectencarrousel
Auteur: Daniël Giltay Veth, DGV Holding BV;
I.s.m. Ministerie voor Wonen Wijken en Integratie, Nicis Institute, Start Foundation
Ontvangen: Juli 2009
Gelezen: Augustus 2009
Locatie: Utrecht

Inleiding

Het rapport gaat in op het probleem dat er in Nederland een wildgroei bestaat aan maatschappelijke projecten en activiteiten. Deze projecten zijn er op gericht om mensen aan de onderkant van de samenleving weer mee te laten doen. (dit zijn er ongeveer 1,6 miljoen en hebben vaak meerdere problemen) De term projectencarrousel wordt gebruikt om de honderden nieuwe maatschappelijke projecten aan te duiden die jaarlijks geïnitieerd worden en weer verdwijnen. Sommige projecten lopen slechts een paar maanden, sommigen meer dan 10 jaar. Het doel van het onderzoek is om erachter te komen hoe de goede projecten in stand kunnen worden gehouden zonder dat ze hun kracht verliezen. Om dit te achterhalen zijn 14 succesvolle projecten onderzocht die zich richten op meervoudige problematiek (bijvoorbeeld re-integratie én opvoedingsproblemen).

Patronen

Omdat het een tussenrapport is in een lopend onderzoek worden nog geen aanbevelingen gegeven. Wel worden een aantal patronen beschreven.

Projectencarrousel

Een belangrijke reden voor het bestaan van de projectencarrousel is dat deze projecten voornamelijk gebaseerd zijn op incidenteel geld uit fondsen, aanbestedingen en eenmalige subsidies. Dit heeft tot gevolg dat de initiatiefnemers al bij voorbaat weten dat het project stopt wanneer het geld op is. Omdat het vaak eenmalig geld is, is het resultaat van het project ook niet belangrijk. De projecten die het wel voor langere tijd volhouden lijken een status van 'permanent laboratoria' te krijgen. Deze organisaties zijn kleinschalig en hebben zichzelf een 'fundraising strategie' aangemeten om door te kunnen blijven gaan. Ze willen hun laboratorium-status kwijt, maar willen zich, met hun effectievere methode, ook niet

Evidence-based?

De auteur betoogt dat vanwege de variërende context van deze maatschappelijke projecten (elke stad is anders in cultuur, inkomen, structuur) het heel moeilijk is om het succes van een project objectief te meten. Het resultaat is dat hetzelfde project in de ene stad wel kan werken maar in een andere niet. De titel 'evidence based', wat een wetenschappelijk bewijs zou zijn dat het succes van een methode geen toeval is maar altijd en overal werkt, is daarom irrelevant.

aansluiten bij de gevestigde orde. Een permanente probleem waarmee innovatoren van de 14 beschreven projecten te maken hadden is het feit dat de projecten per definitie loket- en domein-overstijgend zijn. Zelf herkennen de innovators zich niet het beeld dat ze opportunisten zijn met als leidraad 'fundraising only'. Ze geloven in hun aanpak en pakken alle middelen aan om die te kunnen uitdragen. Ze blijven constant tegen de stroom in zwemmen, waarvoor de metafoor 'zalmgedrag' gebruikt wordt.

Voor elke onderzocht project is de financiering anders geweest. Sommigen hebben via slim ondernemen de aanbestedingsrondes achter elkaar gewonnen en konden op die manier continuering behouden. Een ander project weigert mee te doen aan aanbestedingsrondes en verkrijgt haar geld via onderhoudswerk aan maatschappelijk vastgoed. Sommigen hebben via langdurige sponsorcontracten van grote bedrijven hun bestaan veilig gesteld. Anderen creëren een economische activiteit onder het project en zijn zo minder subsidie-afhankelijk.

Ondernemen met overheid en instituties

De projecten zijn gedwongen om dagelijks samen te werken met overheden en bestaande instellingen. Hierin hebben ze soms de status van een, door de overheid geprezen, succes en soms van een lastige concurrent van de bestaande traditionele instellingen. Hoewel alle projecten ook bondgenoten hebben gehad en veel lof hebben gekregen, zijn er ook veel spanningen geweest.

- Ten eerste zijn bestuurders vaak onduidelijk over de status van een project. Ze zeggen vaak dat het prachtig is, maar wat er vervolgens mee moet gebeuren wordt aan de dagelijkse gang van zaken over gelaten.
- Ten tweede wordt uitgelegd dat het beleidsmatig ingewikkeld is om de projecten in te bedden. Uit sympathie wordt dan vaak onderhands gehandeld, waardoor de projecten altijd een laboratoriumstatus zal behouden.
- Tot slot wordt het "Calimero-effect" genoemd in het samenspel tussen de projecten en de bestaande grote instellingen. Grote instellingen gaan dan vaak aan de haal met het (kleinere) project. Tot slot vragen de politieke cycli om snelle resultaten. Om de beoogde cliënten echter te helpen is juist een lange adem nodig. Dat vinden projectleiders vaak frustrerend.

Om met deze lastige omgeving om te kunnen gaan vereist een zekere ondernemersgeest en -zin. De boodschap hierover is een beetje dubbel. Enerzijds frustratie over het complexe spel waarbij ze op zo veel mogelijk schaakborden moeten spelen. Anderzijds de boodschap dat de projectleider/ondernemer juist goed gedijt bij een dergelijke omgeving.

Deze omgeving waarin deze innovatie zich afspeelt is van zichzelf ook dubbel. Aan de ene kant willen overheden goeie projecten in stand houden. Aan de andere kant is het door de korte financieringscycli en politieke druk juist lastig voor ondernemers om hun ding te doen.

Het wiel leren

Vanuit de verstrekkers van subsidies en fondsen wordt vaak als criterium gesteld dat het project innovatief en vernieuwend moet zijn. Het gevolg hiervan is dat er dus steeds weer nieuwe initiatieven wordt ontplooit en geen leren plaats vindt. Sommige projectleiders hebben hun concept, wat soms al meer dan 10 jaar bestaat, daarom veelvuldig van naam

moeten laten veranderen, terwijl de inhoud grofweg hetzelfde bleef. In andere gevallen heeft het project ogenschijnlijk kunnen overleven door de projecten op te knippen en onder te brengen bij bestaande organisaties. Dit is toch geen succes. De doelgroep waarop de projecten zich richten heeft vaak verschillende soorten problemen en het succes van de projecten is dat deze allemaal vanuit één organisatie aangepakt worden. Als de projecten opgeknipt worden dan moeten de klanten alsnog weer bij verschillende balies langs, wat vaak de reden is dat deze mensen niet eerder zijn geholpen. Dan is iedereen weer terug bij af.